TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2009. gada 5. martā *

Lieta C-350/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Sächsisches Landessozialgericht* (Saksijas Federālās zemes Sociālo lietu tiesa) (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 25. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 30. jūlijā, tiesvedībā

Kattner Stahlbau GmbH

pret

Maschinenbau- und Metall- Berufsgenossenschaft.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši A. O`Kīfs [*A. Ó Caoimh*] (referents), J. Klučka [*J. Klučka*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un P. Linda [*P. Lindh*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Kattner Stahlbau GmbH* vārdā — R. Mauers [*R. Mauer*], *Rechtsanwalt*,

— *Maschinenbau- und Metall- Berufsgenossenschaft* vārdā — H. Plāgemans [*H. Plagemann*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Mellers [*J. Möller*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — F. Kreišics [*V. Kreuschitzh*] un O. Vēbers [*O. Weber*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2008. gada 18. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 49. un 50. pantu, kā arī EKL 81., 82. un 86. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Kattner Stahlbau GmbH* (turpmāk tekstā — "*Kattner*") un *Maschinenbau- und Metall- Berufsgenossenschaft* (Mašīnbūves un metāla nozares arodbiedrība, turpmāk tekstā — "*MMB*") par *Kattner* obligāto dalību *MMB* atbilstoši likumā noteiktai apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām.

Atbilstošās valsts tiesību normas

3 Vācijā likumā noteikto apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām regulē Sociālā nodrošinājuma kodeksa VII grāmata (*Sozialgesetzbuch VII*, redakcijā, kura publicēta ar 1996. gada 7. augusta likumu, *BGBl* 1998 I, 1254. lpp.; turpmāk tekstā — "*SGB VII*", kas stājās spēkā 1997. gada 1. janvārī. *SGB VII* 1. pantā noteikts, ka šīs apdrošināšanas mērķis ir:

"1. ar visiem atbilstošiem līdzekļiem novērst nelaimes gadījumus darbā un arodslimības, kā arī visus ar darbu saistītos draudus veselībai un

2. pēc nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimības [iegūšanas] ar visiem atbilstošiem līdzekļiem atjaunot veselību un darba spējas un sniegt kompensāciju naudā apdrošinātajiem vai to tiesību pārņēmējiem."

4 No lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu un Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka šī sistēma balstās tostarp uz šādiem elementiem:

Obligātā dalība

5 Šī režīma ietvaros visiem uzņēmumiem apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sakarā ir jāiestājas *Berufsgenossenschaft* (Darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija), kurai tie pieder gan [darbības] nozares, gan ģeogrāfiskā ziņā. Dažādajām darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām ir bezpeļņas publisko tiesību subjektu statuss. Kā norāda Vācijas valdība un Eiropas Kopienu Komisija, šobrīd ir 25 darba devēju kases. Katrā nozares darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijā ir vairākas nodaļas atbilstoši attiecīgo darbību jomām.

Iemaksas

6 *SGB VII* 152. panta 1. punktā ar nosaukumu "Atbildības sadalījums" noteikts:

"Iemaksas ir jānosaka tā kalendārā gada beigās, kurā, pamatojoties uz atbildības sadalījumu, principā ir radies iemaksu pienākums. Šādam sadalījumam ir jāietver

prasības par iepriekšējo gadu, kā arī atbilstoša uzkrājuma radīšanai nepieciešamās iemaksas. Turklāt iemaksas var ieturēt, tikai lai nodrošinātu finansējumu apritē esošam kapitālam."

7 *SGB VII* 153. pantā ar nosaukumu "Aprēķina pamats" paredzēts:

"1. Iemaksas, izņemot turpmāk minētos gadījumus, ir jāaprēķina pēc finansēšanas prasībām (atbildība atkarībā no tās sadalījuma), apdrošināto personu samaksām un algām un riska kategorijām.

2. Apdrošināto personu samaksa un algas ir jāņem par pamatu iemaksām līdz to maksimālai ikgadējai ienākumu summai.

3. Noteikumos ir paredzēta minimālā aprēķina bāze, ņemot vērā apdrošinātās personas, kas ir sasniegusi 18 gadu vecumu, minimālo gada darba samaksu vai algu. [..]

4. Iemaksu aprēķinā pilnīgi vai daļēji var neņemt vērā negadījumu risku uzņēmumā tiktāl, ciktāl šīs izmaksas attiecībā uz pensijām, pabalstiem nāves gadījumā un kompensācijām:

1) ir balstītas uz kaitējumu vai zaudējumu, ko radījis apdrošinātais risks šajos uzņēmumos, ja šis kaitējums vai zaudējums ir beidzis pastāvēt vai izbeidzies četru gadu laikā pirms gada, kad iemaksas ir aprēķināmas, vai

2) ir balstītas uz kaitējumu vai zaudējumu, ko radījis apdrošinātais risks, kas pirmo reizi parādījies pirms četru gadu termiņa pirms tā gada, kad iemaksas ir aprēķināmas.

Kopējais izmaksu apmērs, kurš atbilstoši pirmajam teikumam šajā apakšpunktā tiek piešķirts uzņēmumiem, neņemot vērā to negadījumu riska līmeni, nevar pārsniegt 30 % no kopējām izmaksām pensijām, pabalstiem un kompensācijām nāves gadījumā. Īstenošanas normas ir jāparedz noteikumos."

8 *SGB VII* 157. pantā ar nosaukumu "Risku pakāpes" noteikts:

"1. Uzņēmumiem, kas ir atbildīgi par nelaimes gadījumu apdrošināšanas sniegšanu, neatkarīgi ir jāizveido risku pakāpes. Šajās risku pakāpēs ir jānorāda riska kategorijas, lai iemaksas varētu iekasēt pakāpeniski. [..]

2. Risku pakāpes ir jāiedala tarifu pozīcijās, atsevišķi izdalot riskam pakļauto personu kategorijas un atsaucoties uz risku salīdzinājumu, kas pamatots ar vispārēji pieņemtiem apdrošināšanas principiem. [..]

3. Riska kategorijas ir jāaprēķina, ņemot vērā saistību starp izmaksātajām atlīdzībām un darba samaksu vai algu.

[..]"

9 Kā uzskata *Kattner*, *SGB VII* 161. pants ļauj darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām noteikt savos noteikumos vienotu minimālo iemaksu.

10 *SGB VII* 176. panta ar nosaukumu "Izlīdzināšanas pienākums" 1. punktā noteikts:

"Ja

1) darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas pensijas apdrošināšanas izmaksas ir 4,5 reizes lielākas nekā darba devēju atbildības apdrošināšanas asociāciju vidējās pensijas apdrošināšanas izmaksas,

2) darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas, kura piešķir vismaz 20 %, bet maksimāli 30 % no savām izmaksām pensiju izmaksāšanai un pabalstiem nāves gadījumā un kompensācijām atbilstoši 153. panta 4. punktam, pensijas izmaksas uzņēmumiem, nenorādot nelaimes gadījumu riska līmeni, ir vairāk nekā trīs reizes lielākas par darba devēju atbildības apdrošināšanas asociāciju vidējās pensijas apdrošināšanas izmaksām, vai

3) darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas kompensācijas atbildības izmaksas ir vairāk nekā piecas reizes lielākas par darba devēju atbildības apdrošināšanas asociāciju vidējām kompensācijas atbildības izmaksām,

darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām pārpalikušās izmaksas ir jāsadala savā starpā. Ja noregulēšanas ceļā atbilstoši 1) un 2) apakšpunktam maksājamā summa pārsniedz summu, kuru darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija nosaka uzņēmumiem, neņemot vērā nelaimes gadījumu riska līmeni atbilstoši 1) un 2) apakšpunktam, tā nevar pārsniegt pēdējo minēto summu."

Pabalsti

11 Darba ņēmējiem ir tiesības tieši saņemt pabalstus no to darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas, nerodoties darba devēja atbildībai (*SGB VII* 104.–109. pants).

12 Pabalstu saraksts un to piešķiršanas noteikumi ir noteikti *SGB VII* 26.–103. pantā. Tiesības uz šiem pabalstiem rodas neatkarīgi no darba devēja spējas maksāt iemaksas. Saskaņā ar *SGB VII* 85. pantu tikai algas starp minimālo un maksimālo apmēru tiek ņemtas vērā pabalsta aprēķinā.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

13 *Kattner* ir saskaņā ar Vācijas tiesībām dibināta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas izveidota 2003. gada 13. novembrī un kura savu darbību, kas tika uzsākta 2004. gada 1. janvārī, veic metāla konstrukciju, kā arī kāpņu un balkonu ražošanā.

14 *MMB* 2004. gada 27. janvārī paziņoja *Kattner*, ka saskaņā ar *SGB VII* noteikumiem attiecībā uz *Kattner MMB* ir likumā noteiktā kompetentā apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām iestāde un ka tādēļ šis uzņēmums esot uzņemts par šīs darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas biedru, un tādējādi tam esot noteiktas riska klases.

15 Ar 2004. gada 1. novembra vēstuli *Kattner*, kuram bija nodoms izņemt privātu apdrošināšanu pret esošajiem riskiem, paziņoja *MMB* par to, ka tas izbeidz savu obligāto dalību, sākot ar 2004. gada beigām.

16 *MMB* 2004. gada 15. novembrī paziņoja *Kattner*, ka, tā kā *MMB* attiecībā pret *Kattner* ir likumā noteiktā kompetentā apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām iestāde, izstāšanās vai dalības anulēšana likumīgi nav iespējama un ka tādēļ *Kattner* lūgums esot jānoraida. *MMB* apstiprināja šo lēmumu administratīvā kārtībā 2005. gada 20. aprīlī.

17 *Sozialgericht Leipzig* (Leipcigas Sociālo lietu tiesa) 2005. gada 21. novembrī noraidīja *Kattner* iesniegto prasību.

18 Iesniedzot apelācijas sūdzību *Sächsisches Landessozialgericht* (Saksijas Federālās zemes Sociālo lietu tiesa), *Kattner* šajā tiesā apgalvoja, pirmkārt, ka obligātā dalība *MMB* ierobežo EKL 49. un 50. pantā paredzēto pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tas šajā sakarā iesniedza Dānijas apdrošināšanas sabiedrības piedāvājumu, kura arī apdrošina pret nelaimes gadījumiem darbā, arodslimībām un nelaimes gadījumiem ceļā uz un no darba ar tādiem pašiem nosacījumiem kā *MMB*. Turklāt šīs sabiedrības sniegtie pabalsti atbilst Vācijas tiesību sistēmā, par ko ir strīds, paredzētajiem pabalstiem. Turpinājumā *Kattner* norādīja, ka ar *MMB* izņēmuma stāvokli tiek pārkāpts EKL 82. un 86. pants. Kā uzskata *Kattner*, neviens būtisks vispārējo interešu iemesls nepamato Vācijas apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām iestāžu monopolu to attiecīgajās jomās.

19 Lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu *Sächsisches Landessozialgericht* norāda, ka ir būtiskas atšķirības starp sistēmu, par ko ir pamata lieta, un Itālijas apdrošināšanas pret

nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sistēmu, par ko ir 2002. gada 22. janvāra spriedums lietā C-218/00 *Cisal* (*Recueil*, I-691. lpp.), tādēļ Tiesas sniegtās norādes šajā spriedumā neļaujot atbildēt uz visiem jautājumiem, kas rodas iesniedzējtiesas izskatāmajā tiesvedībā.

20 Kā uzskata iesniedzējtiesa, vispirms tā šaubās par to, vai *MMB* ir organizācija, kurai ar likumu ir noteikts pienākums vadīt sistēmu, kas nodrošina obligāto apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām. Šajā sakarā būtiska atšķirība starp Itālijas un Vācijas sistēmām rodas no tā, ka *Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro* (Valsts iestāde apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā), uz kuru ir atsauce spriedumā lietā *Cisal*, ir monopols, bet Vācijas likumā noteiktā apdrošināšanas sistēma ir strukturizēta kā oligopols. Turklāt *MMB* nav uzticēts vadīt sistēmu, kas nodrošina obligāto apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, bet tā pati tieši nodrošina šādu apdrošināšanu. *MMB* vadības darbība pēc struktūras līdzinās komercuzņēmumu, it īpaši apdrošināšanas sabiedrību, darbībai.

21 Citiem vārdiem runājot, iesniedzējtiesa uzskata, ka obligātā dalība Vācijas apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sistēmā nav būtiska finanšu līdzsvaram un solidaritātes principa piemērošanai. Tā kā iemaksas summa izriet no katras darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas neatkarīgi noteiktā regulējuma un šādas asociācijas darbības plašums var tikt mainīts, nozares vai ģeogrāfisko monopolu izveidošana, kam nav nekādas saistības ar risku, atkarībā no patvaļīgi izveidotu risku kategorijām var radīt dažādus tarifus vienam riskam. Turklāt neviens noteikums neparedzot iemaksas maksimālo apmēru paaugstinātu risku gadījumā. Turklāt minimālais atalgojums, kas varot tikt ņemts vērā iemaksu aprēķinam saskaņā ar *SGB VII* 153. panta 3. punktu, netiekot noteikts obligāti saistoši, bet varot tikt paredzēts noteikumos. Attiecībā uz atalgojuma maksimālo summu, kas ir paredzēta šī paša panta 2. punktā, kas tiek ņemta vērā gan pabalstu, gan iemaksu aprēķinam, arī tās noteikšanu regulējot noteikumi saskaņā ar *SGB VII* 81. un turpmākajiem pantiem, kā arī tā 153. panta 2. punktu. Visbeidzot, vismaz lielākā daļa pabalstu esot atkarīga no apdrošināto atalgojuma summas. No tā izrietot, ka Vācijas sistēmai, par ko ir pamata tiesvedība, ir svešs pārdales mehānisms, kas pamatots ar sociālās politikas mērķi.

22 Šādos apstākļos *Sächsisches Landessozialgericht* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [*MMB*] ir uzņēmums [EKL] 81. un 82. panta izpratnē?

2) Vai ar [*Kattner*] noteikto obligāto dalību [*MMB*] tiek pārkāptas Kopienu tiesību normas?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

23 *MMB* un Komisija attiecībā uz pirmo jautājumu apgalvo, ka iesniedzējtiesa, pirmkārt, cenšas gūt valsts tiesību interpretāciju un, otrkārt, nenorāda apstākļus, kādos darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija varētu būt uzņēmums EKL 81. un 82. panta izpratnē. Komisija attiecībā uz otro jautājumu piebilst, ka iesniedzējtiesa nav pietiekami precīzi definējusi interpretējamās Kopienu tiesību normas. Turklāt *MMB* norāda, ka abi uzdotie jautājumi nevar novest pie iesniedzējtiesai noderīgas atbildes, jo tā nevar izbeigt *Kattner* obligāto dalību, tāpēc ka sākotnējais 2004. gada 27. janvāra dalības lēmums nav ticis apstrīdēts.

24 Attiecībā uz, pirmkārt, prejudiciālo jautājumu formulējumu vispirms ir jāatgādina, ka procedūrā, kas uzsākta saskaņā ar EKL 234. pantu, Tiesa nav kompetenta piemērot Kopienu tiesību normas konkrētam gadījumam un tādējādi novērtēt valsts tiesību

noteikumus attiecībā pret šādu normu. Tiesa tomēr var sniegt valsts tiesai visus attiecīgos Kopienu tiesību interpretācijas kritērijus, kas var ļaut tai novērtēt šo noteikumu iedarbību (šajā sakarā skat. 1987. gada 24. septembra spriedumu lietā 37/86 *Coenen*, *Recueil*, 3589. lpp., 8. punkts, kā arī 2007. gada 5. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-145/06 un C-146/06 *Fendt Italiana*, Krājums, I-5869. lpp., 30. punkts). Šajā nolūkā Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (it īpaši skat. 2007. gada 8. marta spriedumu lietā C-45/06 *Campina*, Krājums, I-2089. lpp., 30. punkts, un 2008. gada 11. marta spriedumu lietā C-420/06 *Jager*, Krājums, I-1315. lpp., 46. punkts).

25 Šajā gadījumā, lai gan ir skaidrs, ka ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa lūdz Tiesu piemērot EKL 81. un 82. pantu pamata tiesvedībā, pašai izlemjot, vai *MMB* ir uzņēmums šo noteikumu izpratnē, un ka tā neprecizē šajā sakarā atbilstošos nosacījumus šādai klasificēšanai, nekas netraucē pārformulēt šo jautājumu, lai sniegtu šai tiesai šo noteikumu interpretāciju, kas tai varētu noderēt iesniegtās tiesvedības izlemšanai.

26 Turklāt ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru, ja prejudiciālā jautājumā ir atsauce tikai uz Kopienu tiesībām, nenorādot šo tiesību noteikumus, uz ko jautājums attiecas, Tiesai no iesniedzējtiesas norādītajiem faktiem un it īpaši no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma jāizdala interpretējamie Kopienu tiesību noteikumi, ņemot vērā tiesvedības priekšmetu (šajā sakarā skat. 1988. gada 20. aprīļa spriedumu lietā 204/87 *Bekaert*, *Recueil*, 2029. lpp., 6. un 7. punkts).

27 Šajā gadījumā, lai gan otrā jautājuma formulējums neparāda interpretējamos Kopienu tiesību noteikumus, no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka šī jautājuma mērķis ir noteikt, vai, kā to pamata tiesvedībā apgalvo *Kattner*, obligātā dalība tādā darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijā kā *MMB* var radīt EKL 49. un 50. pantā aizliegtu ierobežojumu pakalpojumu sniegšanas brīvībai vai EKL 82. pantā, vajadzības gadījumā aplūkojot to kopsakarā ar EKL 86. pantu, aizliegtu ļaunprātīgu izmantošanu, lai šo jautājumu varētu pārformulēt šādā izpratnē.

28 Attiecībā, otrkārt, uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu noderīgo raksturu ir jāatgādina, ka, Tiesai un valsts tiesām sadarbojoties atbilstoši EKL 234. pantam, tikai valsts tiesai, kas izskata prāvu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpašo raksturu, jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Tādējādi, tā kā uzdotie prejudiciālie jautājumi ir par Kopienu tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jāpieņem lēmums (it īpaši skat. Tiesas 2006. gada 23. novembra spriedumu lietā C-238/05 *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, Krājums, I-11125. lpp., 15. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Tomēr izņēmuma gadījumos Tiesai ir jāpārbauda apstākļi, kādos valsts tiesa pie tās ir vērsusies, lai pārbaudītu savu pašas kompetenci. Ņemot vērā, ka prejudiciālā jautājuma tiesvedībā visbūtiskākā nozīme ir sadarbībai, valsts tiesnesim būtu jāņem vērā Tiesai uzticētais uzdevums, proti, sniegt palīdzību dalībvalstu tieslietu sistēmai, nevis sniegt konsultatīvus atzinumus par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem. Tomēr iesniedzējtiesas lūgumu var noraidīt tikai tad, ja ir skaidri redzams, ka lūgtajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamata prāvas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, vai arī ja problēmai ir teorētisks raksturs, vai ja Tiesas rīcībā nav faktisko un tiesību elementu, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, 16. un 17. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

30 Šajā gadījumā no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamata tiesvedība ir par *Kattner* obligātās dalības *MMB* saistībā ar apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām likumību. Šajā sakarā iesniedzējtiesa faktiski jautā par šīs obligātās dalības saderīgumu, pirmkārt, ar EKL 49. un 50. pantu un, otrkārt, ar EKL 82. un 86. pantu.

31 Šajā lietā nebūtu jāuzskata, ka ir acīmredzams, ka lūgtajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamata prāvas, ko izskata iesniedzējtiesa, faktiskajiem apstākļiem vai priekšmetu, kurai tiešām nav teorētiska rakstura.

32 Tādējādi lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir uzskatāms par pieņemamu.

Par lietas būtību

Par pirmo jautājumu

33 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 81. un 82. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda iestāde kā *MMB*, kurā jāiestājas kādai noteiktai darbības jomai un teritorijai piederīgiem uzņēmumiem, apdrošinoties pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, ir uzņēmums šo noteikumu izpratnē.

34 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru konkurences tiesību kontekstā uzņēmuma jēdziens ietver visas struktūras, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no to juridiskā statusa un finansējuma veida (it īpaši skat. 1991. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-41/90 *Höfner* un *Elser*, *Recueil*, I-1979. lpp., 21. punkts, kā arī 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā C-280/06 *ETI* u.c., Krājums, I-10893. lpp., 38. punkts).

35 Šajā gadījumā vispirms ir jānorāda, ka tādas darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas kā *MMB* kā publisko tiesību subjekti sekmē Vācijas sociālās nodrošinājuma sistēmas pārvaldību un ka šajā sakarā tās veic sociālu funkciju, kam nav jebkāda peļņas mērķa (šajā sakarā skat. 2004. gada 16. marta spriedumu apvienotajās lietās C-264/01, C-306/01, C-354/01 un C-355/01 *AOK Bundesverband* u.c., Krājums, I-2493. lpp., 51. punkts).

36 Kā Tiesa to ir nolēmusi attiecībā uz Itālijas apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sistēmu, šī riska segšana jau sen ietilpst sociālajā aizsardzībā, kas dalībvalstīs tiek garantēta visiem vai daļai to iedzīvotāju (iepriekš minētais spriedums lietā *Cisal*, 32. punkts).

37 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienu tiesības neietekmē dalībvalstu tiesības organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmu (it īpaši skat. 1998. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-158/96 *Kohll*, *Recueil*, I-1931. lpp., 17. punkts; 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-157/99 *Smits* un *Peerbooms*, *Recueil*, I-5473. lpp., 44. punkts, kā arī 2006. gada 16. maija spriedumu lietā C-372/04 *Watts*, Krājums, I-4325. lpp., 92. punkts).

38 Turklāt tādai likumā noteiktai apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sistēmai kā tā, par kuru ir pamata lieta, jo tā paredz obligātu sociālo aizsardzību visiem darba ņēmējiem, ir sociāls mērķis (skat. pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 34. punkts).

39 Saskaņā ar *SGB VII* 1. pantu šīs sistēmas mērķis ir, pirmkārt, ar visiem atbilstošiem līdzekļiem novērst nelaimes gadījumus darbā un arodslimības, kā arī visus ar darbu saistītos draudus veselībai un, otrkārt, ar visiem atbilstošiem līdzekļiem atjaunot apdrošināto veselību un darba spējas, kā arī nodrošināt kaitējuma atlīdzību apdrošinātajiem vai to tiesību pārņēmējiem ar naudas pabalstiem.

40 Turklāt no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka šīs sistēmas mērķis ir nodrošināt visām aizsargātajām personām nelaimes gadījumu darbā un arodslimību risku apdrošināšanu neatkarīgi no cietušā vai darba devēja jebkāda veida pārkāpuma un līdz ar to nerodoties personas, kura saņem pabalstu no risku ietverošās darbības, civiltiesiskajai atbildībai (skat. pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 35. punkts).

41 Turklāt šādas sistēmas sociālo mērķi, kā tas izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, norāda arī apstāklis, ka pabalsti tiek izmaksāti, pat ja pienācīgi nav samaksātas iemaksas, kas acīmredzami veicina visu darba ņēmēju aizsardzību pret nelaimes gadījumu darbā ekonomiskajām sekām (skat. pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 36. punkts).

42 Tomēr, kā izriet no Tiesas judikatūras, ar apdrošināšanas sistēmas sociālo mērķi nepietiek, lai izslēgtu, ka attiecīgā darbība tiek klasificēta par ekonomisku darbību (šajā sakarā skat. 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-67/96 *Albany*, *Recueil*, I-5751. lpp., 86. punkts; 2000. gada 12. septembra spriedumu apvienotajās lietās no C-180/98 līdz C-184/98 *Pavlov* u.c., *Recueil*, I-6451. lpp., 118. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 37. punkts).

43 Vēl atsevišķi ir jāpārbauda, pirmkārt, vai šī sistēma varētu tikt uzskatīta par tādu, ar kuru tiek ieviests solidaritātes princips, un, otrkārt, ciktāl to kontrolē valsts, fakti, kas var izslēgt konkrētas darbības ekonomisko raksturu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 38.–44. punkts).

— Par solidaritātes principa ieviešanu

44 Attiecībā, pirmkārt, uz solidaritātes principa ieviešanu no sistēmas, par kuru ir pamata tiesvedība, vispārējas analīzes visupirms izriet, ka tā līdzīgi kā sistēma, par kuru ticis pieņemts iepriekš minētais spriedums lietā *Cisal* (39. punkts), tiek finansēta no iemaksām, kuru likme sistemātiski nav proporcionāla apdrošinātajam riskam.

45 Iemaksu summa ir atkarīga ne tikai no apdrošinātā riska, bet arī, kā tas izriet no *SGB VII* 153. panta 1.–3. punkta, no apdrošināto atalgojuma maksimālās summas robežām un, attiecīgā gadījumā, no minimālās summas (skat. pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 39. punkts).

46 Turklāt saskaņā ar *SGB VII* 152. panta 1. punktu un 153. panta 1. punktu iemaksu summa ir atkarīga arī no finansējuma nepieciešamības, kas izriet no darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas izsniegtajiem pabalstiem iepriekšējā kalendārajā gadā. Šo finansējuma vajadzību ņemšana vērā ļauj ar darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas biedru darbību saistītos riskus sadalīt visiem biedriem, nevis tikai vienas darbības nozares, kurai tie raksturīgi, biedriem, tādējādi izveidojot riska kopību visas darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas mērogā.

47 Turklāt riski, kas tiek ņemti vērā iemaksu aprēķinam, izņemot atsevišķus iespējamos pielāgojumus saistībā ar atsevišķu uzņēmumu darbību, ir tie, kas izriet no darbības jomas, kurai katras darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas iekšienē ir piederīgi tās biedri atbilstoši riska klasēm, kuras tikušas noteiktas saskaņā ar *SGB VII* 157. pantu; šie biedri veido risku kopību atkarībā no riskiem, kas radušies šajā darbības jomā.

48 Turklāt šķiet, ka saskaņā ar *SGB VII* 176. pantu darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām ir savstarpējas kompensēšanas pienākums, ja kādas asociācijas izdevumi būtiski pārsniedz visu asociāciju vidējos izdevumus. No tā izriet, ka solidaritātes princips ir ieviests arī valsts teritorijas mērogā visās darbības jomās, dažādās darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas savukārt pārgrupējot vienā risku kopībā, kas tām ļauj savstarpēji izmantot izmaksu un risku izlīdzināšanu (pēc analoģijas skat. 1993. gada 17. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-159/91 un C-160/91 *Poucet* un *Pistre*, *Recueil*, I-637. lpp., 12. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *AOK Bundesverband*, 53. punkts).

49 Ir skaidrs, ka iesniedzējtiesa norāda, ka atšķirībā no Itālijas sistēmas, par kuru ticis pieņemts iepriekš minētais spriedums lietā *Cisal*, Vācijas sistēmā, par ko ir pamata lieta, pirmkārt, nav paredzēts, ka iemaksas tiek ierobežotas ar maksimālo summu, un, otrkārt, to ievieš nevis viena organizācija ar monopolstāvokli, bet iestāžu kopums, kam, kā norāda šī tiesa, ir oligopols.

50 Šīs sistēmas vispārējā vērtējuma ietvaros šie divi fakti tomēr neapšauba tādas sistēmas, par kuru ir pamata lieta, finansējuma solidāro raksturu, kas izriet no šī sprieduma 44.–48. punktā veiktajiem konstatējumiem.

51 Attiecībā uz pirmo faktoru ir jānorāda, ka, ja ir skaidrs, ka maksimālās summas esamība veicina solidaritātes principa ieviešanu, it īpaši, ja finansējuma trūkumu sedz visi šai pašai klasei piederīgie uzņēmumi (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 39. punkts), tā neesamībai sistēmai, kurai ir iepriekš minētās īpašības, nebūtu jāatņem tās solidārais raksturs.

52 Turklāt un katrā ziņā, tā kā *SGB VII* 153. panta 2. punktā skaidri paredzēts, ka "apdrošināto personu samaksa un algas ir jāņem par pamatu līdz to maksimālai ikgadējai ienākumu summai, iesniedzējtiesai", kuras lēmumā turklāt ir skaidra atsauce uz šo noteikumu, jāpārbauda, vai, kā to norāda Vācijas valdība un kā tas izriet arī no *Kattner* apsvērumiem, šis noteikums nevarētu pastiprināt sistēmas, par kuru ir pamata lieta, solidāro raksturu, netieši ierobežojot iemaksu summu, ja apdrošinātais risks ir palielināts.

53 Attiecībā uz iesniedzējtiesas norādīto otro faktoru, kā tas jau tika norādīts šī sprieduma 37. punktā, ir jāatgādina, ka Kopienu tiesības neietekmē dalībvalstu tiesības organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmu. Ja, īstenojot šo kompetenci, dalībvalsts izvēlas sociālās drošības sistēmas izmaksas sadalīt starp vairākām iestādēm, pamatojoties uz nozari un/vai ģeogrāfisko aspektu, tā faktiski ievieš solidaritātes principu, pat ja tā ierobežo principa piemērošanas jomu. Vēl jo vairāk ir tā, kad, kā sistēmā, par ko ir pamata lieta, darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas valsts mērogā izmanto izmaksu un risku izlīdzināšanu.

54 Visbeidzot, pretēji tam, ko apgalvo *Kattner*, tādas sistēmas, kas ir pamata lietas pamatā, finansējuma solidāro raksturu nebūtu jāietekmē arī apstāklim, ka saskaņā ar *SGB VII* 161. pantu darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas var nolemt noteikt vienotu minimālo iemaksu. Tieši pretēji, šāda rakstura iemaksas noteikšanas fakts, pat ja, kā to norāda *Kattner*, tas samazina sadalāmo finansējumu, pats par sevi šķiet tāds, kas varētu veicināt šīs sistēmas solidāro raksturu. Attiecībā uz apdrošinātajiem, kuru atalgojums ir zemāks par atalgojumu, kurš atbilst minimālās iemaksas summai, tā esamība liek piemērot iemaksu, kuras summa ne tikai ir vienota visiem šiem attiecīgās darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas apdrošinātajiem, bet turklāt nav atkarīga no apdrošinātā riska un tādējādi no darbības jomas, kurai pieder šie apdrošinātie.

55 Otrkārt, ir jāņem vērā, kā Tiesa jau ir nospriedusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Cisal* (40. punkts), ka tādu darba devēju atbildības apdrošināšanas asociāciju kā *MMB* izmaksāto pabalstu vērtība nav noteikti proporcionāla apdrošinātā algai.

56 Lai gan atalgojuma summa tiek ņemta vērā iemaksas aprēķinā, no iesniedzējtiesas lēmuma, kā arī no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka pabalsti *in natura*, tādi kā novēršanas pabalsti un rehabilitācijas pabalsti, ir pilnībā neatkarīgi no atalgojuma. Šie pabalsti ir būtiski, jo, kā uzskata iesniedzējtiesa, tie atbilst apmēram 12 % no kopējām izmaksām, kas *MMB* radušās 2002. gadā, ja ne pat, kā norāda *MMB* un Vācijas valdība, summai, kas svārstās starp 25 % un 30 % no kopējām izmaksām.

57 Turklāt attiecībā uz naudas pabalstiem, kuru mērķis ir daļēji kompensēt atalgojuma zudumu, kas radies pēc nelaimes gadījuma darbā vai arodslimības, no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu, kā arī no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka tikai algas starp minimālo un maksimālo atalgojumu — respektīvi, "ikgadējo minimālo algu" un "ikgadējo maksimālo algu" — atbilst *SGB VII* 85. pantam, kas tomēr ir jāapstiprina iesniedzējtiesai. Turklāt gan Vācijas valdība, gan Komisija izklāstīja, ka aprūpes pabalsta summa ir pilnībā neatkarīga no samaksātajām iemaksām, kas arī ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

58 Šajos apstākļos šķiet, ka sistēmas, par kuru ticis pieņemts iepriekš minētais spriedums lietā *Cisal*, ietvaros paaugstinātu iemaksu samaksa varētu radīt tikai atbalstu, kura maksimālā summa ir ierobežota, un tieši pretēji — relatīvi zemu iemaksu samaksa var dot tiesības uz pabalstiem, kas aprēķināti, pamatojoties uz augstāku atalgojumu, kā to savos apsvērumos norāda pats *Kattner*.

59 Ar tiešas saiknes starp samaksātajām iemaksām un izmaksātajiem pabalstiem neesamību tiek paredzēta solidaritāte starp labāk atalgotiem darba ņēmējiem un darba ņēmējiem, kuriem, ņemot vērā viņu nelielos ienākumus, tiktu liegtas atbilstošas sociālās garantijas, ja šāda saikne būtu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 42. punkts).

— Par valsts veikto kontroli

60 Attiecībā, otrkārt, uz valsts veikto kontroli no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka, ja Vācijas likums ir piešķīris tādām darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām kā *MMB* likumā noteiktās apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām ieviešanu, šīs asociācijas savos statūtos var nolemt, pirmkārt, par iemaksas aprēķina pamatu ņemt ikgadējās minimālās algas summu saskaņā ar *SGB VII* 153. panta 3. punktu un, otrkārt, ko *Kattner* savos apsvērumos īpaši uzsver, palielināt maksimālo ikgadējās algas summu, ko ņem vērā gan iemaksu aprēķinā saskaņā ar šī 153. panta 2. punktu, gan pabalsta aprēķinā saskaņā ar *SGB VII* 85. pantu. Turklāt no *Kattner* apsvērumiem, ko šajā sakarā apstiprina Vācijas valdība, izriet, ka saskaņā ar *SGB VII* 157. panta 1. punktu darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas neatkarīgi nosaka risku skalu un risku klases, kas tiek ņemtas vērā iemaksu aprēķinā.

61 Tomēr fakts, ka tādām darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām kā *MMB* ir piešķirta šāda rīcības brīvība pašpārvaldes sistēmas ietvaros, lai noteiktu faktorus, kas nosaka iemaksu un pabalstu summu, pēc savas būtības nav tāds, lai mainītu šo asociāciju veiktās darbības raksturu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *AOK Bundesverband* u.c., 56. punkts).

62 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, kā to savu secinājumu 54. punktā konstatējis ģenerāladvokāts, izriet, ka šī brīvība ir noteikta un stingri ierobežota ar likumu, *SGB VII* nosakot, pirmkārt, faktorus, kuri ir jāņem vērā saskaņā ar likumā noteikto sistēmu, par kuru ir pamata lieta, maksājamo iemaksu aprēķinā un, otrkārt, izsmeļošu saskaņā ar šo sistēmu izmaksājamo pabalstu sarakstu, kā arī to piešķiršanas nosacījumus.

63 Šajā sakarā no *Kattner*, Vācijas valdības un Komisijas iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka, tā kā likumīgi piemērojamajos noteikumos, kas tomēr jāpārbauda iesniedzējtiesai, ir noteikta minimālā un maksimālā atalgojuma summa, kas jāņem vērā iemaksu un pabalstu aprēķinā atkarībā no gadījuma, apdrošināšanas asociācijas statūtos vajadzības gadījumā var tikt norādīta tikai maksimālā summa.

64 Turklāt, šķiet, ka darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijas attiecībā uz to statūtu izstrādi un it īpaši iemaksu un atlīdzību summas noteikšanu, kas iesniedzējtiesai vēl ir jāpārbauda, saskaņā ar tiesisko režīmu, par ko ir pamata tiesvedība, kontrolē federālā zeme, kura šajā sakarā iejaucas atbilstoši *SGB VII* noteikumiem kā pārraudzības iestāde.

65 Tādējādi no visa iepriekš minētā izriet, ka tādā likumā noteiktā apdrošināšanas sistēmā, par kādu ir pamata tiesvedība, ar iemaksu summu un atlīdzību vērtību, kas ir šīs sistēmas divi būtiski faktori, šķiet, atkarībā no iesniedzējtiesas veicamajām pārbaudēm, pirmkārt, tiek ieviests solidaritātes princips, kas paredz, ka izmaksātie pabalsti nav noteikti proporcionāli veiktajām iemaksām, un, otrkārt, tās ir pakļautas valsts kontrolei (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 44. punkts).

66 Šajos apstākļos un atkarībā no iesniedzējtiesas veicamās šo divu faktoru par solidaritātes principu un valsts kontroli pārbaudes ir jākonstatē, ka, pārvaldot vienu no tradicionālajām sociālā nodrošinājuma jomām, šajā gadījumā apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, tāda organizācija kā *MMB* veic pilnībā sociālu funkciju, tādēļ ka tās darbība nav ekonomiska darbība konkurences tiesību izpratnē, un tādējādi šī organizācija nav uzņēmums EKL 81. un 82. panta izpratnē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Cisal*, 45. punkts).

67 Šis secinājums nevar tikt apšaubīts ar iesniedzējtiesas norādīto apstākli, ka atšķirībā no Itālijas sistēmas, par kuru ticis pieņemts spriedums iepriekš minētajā lietā *Cisal*, ietvaros pārsvarā esošās situācijas tāda darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija kā *MMB* nenodrošina attiecīgās likumā noteiktās apdrošināšanas sistēmas pārvaldību, bet tieši sniedz apdrošināšanas pakalpojumus. Tā kā Kopienu tiesības, kā to savu secinājumu 61. punktā norādījis ģenerāladvokāts, neietekmē dalībvalstu kompetenci organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmu, šis vienīgais apstāklis nevar ietekmēt šādas asociācijas pilnībā sociālo veiktās funkcijas raksturu, jo tā neietekmē ne šīs sistēmas solidāro raksturu, ne kontroli, ko pār to veic valsts, kas izriet no iepriekš veiktās analīzes.

68 Tādējādi uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 81. un 82. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda iestāde kā darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija, par kuru ir pamata tiesvedība, kurā ir pienākums iestāties noteiktas darbības jomas un ģeogrāfiskās teritorijas uzņēmumiem apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimību ietvaros, nav uzņēmums šo noteikumu izpratnē, bet pilda pilnībā sociālu funkciju tiktāl, ciktāl šāda organizācija darbojas [apdrošināšanas] sistēmā, ar kuru tiek ieviests solidaritātes princips, un šī sistēma ir pakļauta valsts kontrolei, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par otro jautājumu

69 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai, pirmkārt, EKL 49. un 50. pants, kā arī, otrkārt, EKL 82. un 86. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, par ko ir pamata tiesvedība, kurā paredzēts, ka noteiktas vienas darbības jomas un teritorijas uzņēmumiem ir pienākums iestāties tādā organizācijā kā *MMB*.

70 Šajā sakarā vispirms ir jānorāda, ka, ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, nav jāatbild uz otro jautājumu tiktāl, ciktāl tas ir par EKL 82. un 86. panta interpretāciju, jo šo noteikumu piemērošana ir atkarīga no uzņēmuma esamības.

71 Attiecībā uz EKL 49. un 50. panta interpretāciju ir jāatgādina, ka, tā kā Kopienu tiesības, kā tas jau tika norādīts šī sprieduma 37. punktā, neskar dalībvalstu tiesības, nepastāvot normatīvo aktu saskaņošanai Kopienas līmenī, organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmas, attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos ir jānosaka nosacījumi, kas reglamentē tiesības vai pienākumus tikt apdrošinātam sociālās nodrošināšanas sistēmā (īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kohll*, 18. punkts, lietā *Smits* un *Peerbooms*, 45. punkts, kā arī lietā *Watts*, 92. punkts).

72 Komisija, kā arī būtībā Vācijas valdība uzskata, ka no šīs judikatūras izriet, ka pienākuma piedalīties tādā sociālā nodrošinājuma sistēmā, kāda paredzēta valsts tiesiskajā regulējumā, par ko ir pamata tiesvedība, noteikšana ir tikai dalībvalstu kompetencē, tādējādi šim tiesiskajam regulējumam nepiemērojot EKL 49. un 50. pantu. Papildus dalības pienākumam neesot konstatējams neviens tāds ierobežojums pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kas pārsniegtu dalības pienākumu, tādējādi strīds

esot tikai par sociālā nodrošinājuma sistēmas finansējuma veidu, nevis atbalsta sniegšanu pēc apdrošinātā sociālā riska iestāšanās.

73 Šim apgalvojumam nevar piekrist.

74 Ja saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kas minēta šī sprieduma 71. punktā, ir tiesa, ka katras dalībvalsts tiesiskajā regulējumā, ja nav saskaņošanas Kopienu līmenī, jānosaka tostarp dalības sociālā nodrošinājuma sistēmā pienākuma nosacījumi un tādējādi šīs sistēmas finansēšanas veids, dalībvalstis tomēr, īstenojot šo kompetenci, var ievērot Kopienu tiesības (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kohll*, 19. punkts, kā arī lietā *Smits* un *Peerbooms*, 46. punkts). No tā izriet, ka šī dalībvalstu kompetence nav neierobežota (2008. gada 3. aprīļa spriedums lietā C-103/06 *Derouin*, Krājums, I-1853. lpp., 25. punkts).

75 Tādējādi fakts, ka tāds valsts tiesiskais regulējums, par kādu ir pamata tiesvedība, skar tikai vienas sociālā nodrošinājuma jomas finansējumu, šajā gadījumā apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, paredzot obligātu attiecīgajai sistēmai piederošo uzņēmumu dalību darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijās, kurām ar likumu uzticēta šīs apdrošināšanas veikšana, neizslēdz EK līguma noteikumu un it īpaši noteikumu par pakalpojumu sniegšanas brīvību piemērošanu (skat. 1999. gada 26. janvāra spriedumu lietā C-18/95 *Terhoeve*, *Recueil*, I-345. lpp., 35. punkts).

76 Tādējādi obligātās dalības sistēmai, kas paredzēta valsts tiesiskajā regulējumā, par ko ir pamata tiesvedība, ir jāatbilst EKL 49. un 50. panta noteikumiem.

77 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai, kā to norādījis *Kattner* iesniedzējtiesā, kā arī Tiesai iesniegtajos apsvērumos, tas, ka dalībvalsts ir ieviesusi tādu likumā noteiktu apdrošināšanas sistēmu, par kādu ir pamata tiesvedība, kurā uzņēmumam apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sakarā paredzēta obligāta dalība tādās darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijās kā *MMB*, var radīt pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu EKL 49. panta izpratnē. Ir arī jāpārbauda, pirmkārt, vai tā ierobežo citās dalībvalstīs reģistrētu apdrošināšanas sabiedrību iespēju piedāvāt pirmās dalībvalsts tirgū savus attiecīgo risku vai dažu šo risku apdrošināšanas pakalpojumus, otrkārt, vai tā attur pirmajā dalībvalstī reģistrētus uzņēmumus kā pakalpojumu saņēmējus apdrošināties šādās sabiedrībās.

78 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru pakalpojumu sniegšanas brīvība nozīmē ne tikai jebkādas diskriminācijas novēršanu attiecībā uz pakalpojumu sniedzēju, kas veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī, tā pavalstniecības dēļ, bet arī jebkādu ierobežojumu atcelšanu, pat ja tie ir vienādi piemērojami gan vietējiem, gan citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ja šis ierobežojums aizliedz, apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgu tā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumu sniegšanu, kas veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī, kurā tas likumīgi sniedz līdzīgus pakalpojumus (šajā sakarā skat. 2001. gada 20. februāra spriedumu lietā C-205/99 *Analir* u.c., *Recueil*, I-1271. lpp., 21. punkts; 2006. gada 5. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-202/04 un C-94/04 *Cipolla* u.c., Krājums, I-11421. lpp., 56. punkts, kā arī 2007. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-208/05 *ITC*, Krājums, I-181. lpp., 55. punkts).

79 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 49. pants nepieļauj jebkāda tāda valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu, kas padara pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm grūtāku par pakalpojumu sniegšanu vienas dalībvalsts robežās (iepriekš minētie spriedumi lietā *Kohll*, 33. punkts, kā arī lietā *Smits* un *Peerbooms*, 61. punkts).

80 Šajā gadījumā, kā to savu secinājumu 72. punktā būtībā norādījis ģenerāladvokāts, ir zināmas šaubas, ka riski, kurus nosedz likumā noteiktā apdrošināšanas sistēma, par

kuru ir pamata lieta, vai vismaz atsevišķi šie riski būtu apdrošināmi privātās apdrošināšanas sabiedrībās, jo pēdējās minētās principā nedarbojas saskaņā ar sistēmu, kurā ietverti šī sprieduma 44.–59. punktā izklāstītie solidaritātes elementi.

81 Turklāt, tā kā tiesiskās apdrošināšanas sistēmā, par ko ir pamata tiesvedība, kā tas izriet arī no šī sprieduma 57. un 58. punkta, paredzēti tikai ierobežoti pabalsti un tādējādi minimālās garantijas, šai sistēmai piederīgajiem uzņēmumiem, kā to arī norāda iesniedzējtiesa un atzīst *Kattner*, ir ļauts noslēgt papildu apdrošināšanas līgumus ar privātām apdrošināšanas sabiedrībām, kas reģistrētas gan Vācijā, gan citās dalībvalstīs (pēc analoģijas skat. 2003. gada 22. maija spriedumu lietā C-355/00 *Freskot*, *Recueil*, I-5263. lpp., 62. punkts).

82 Tomēr, kā parāda pamata tiesvedības fakti, tā kā šķiet, ka likumā noteiktā apdrošināšanas sistēma, par ko ir pamata tiesvedība, ir paredzēta arī, lai segtu riskus, kas apdrošināmi apdrošināšanas sabiedrībās, kuras nedarbojas saskaņā ar solidaritātes principu, šāda sistēma var radīt pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu apdrošināšanas sabiedrībām, kuras reģistrētas citās dalībvalstīs un kuras vēlas piedāvāt apdrošināšanas līgumus, kas sedz šādus riskus attiecīgajā dalībvalstī, ja tā apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgu, pat tieši vai netieši kavē šādas brīvības izmantošanu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Freskot*, 63. punkts).

83 Turklāt šāda sistēma var arī atturēt vai pat kavēt sistēmai piederošos uzņēmumus vērsties pie šādiem apdrošināšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas reģistrēti citā dalībvalstī, kas nav dalības dalībvalsts, un arī radīt šiem uzņēmumiem šķērsli pakalpojumu sniegšanas brīvībai (pēc analoģijas skat. 1984. gada 31. janvāra spriedumu apvienotajās lietās 286/82 un 26/83 *Luisi* un *Carbone*, *Recueil*, 377. lpp., 16. punkts; un iepriekš minētos spriedumus lietā *Kohll*, 35. punkts, kā arī lietā *Smits* un *Peerbooms*, 69. punkts).

84 Tomēr šāds ierobežojums var tikt pamatots, ja tas atbilst būtiskiem vispārējo interešu iemesliem, ar nosacījumu, ka tas garantē sava mērķa sasniegšanu un nepārsniedz tā sasniegšanai nepieciešamo (it īpaši skat. 1997. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-398/95 *SETTG*, *Recueil*, I-3091. lpp., 21. punkts; iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Cipolla* u.c., 61. punkts, kā arī 2007. gada 13. decembra spriedumu lietā C-250/06 *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., Krājums, I-11135. lpp., 39. punkts).

85 Šajā sakarā ir jānorāda, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru būtisku draudu iespējamība sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvaram var būt būtisks vispārējo interešu iemesls, kas var pamatot pakalpojumu sniegšanas brīvības šķērsli (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kohll*, 41. punkts, un lietā *Smits* un *Peerbooms*, 72. punkts, kā arī 2007. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-444/05 *Stamatelaki*, Krājums, I-3185. lpp., 30. punkts).

86 Kā izriet no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem, tāds pienākums iestāties ar likumu noteiktā apdrošināšanas sistēmā, kāds paredzēts valsts tiesiskajā regulējumā, par ko ir pamata tiesvedība, paredz nodrošināt vienas sociālā nodrošinājuma tradicionālās jomas, šajā gadījumā apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām, finanšu līdzsvaru.

87 Šāds pienākums tiktāl, ciktāl tas nodrošina visu pie attiecīgās sistēmas piederošo uzņēmumu apvienošanu risku kopību ietvaros, ar šo apvienošanu, kurai, kā tas izriet no šī sprieduma 38. punkta, ir sociāls mērķis, ļauj darboties saskaņā ar sistēmu, ar kuru tiek ieviests solidaritātes princips, kam raksturīgs tostarp finansējums no iemaksām, kuru summa nav noteikti proporcionāla apdrošinātajiem riskiem, un pabalstu izsniegšana, kuru vērtība nav noteikti proporcionāla iemaksām.

88 Šajos apstākļos tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir pamata tiesvedības pamatā, tiktāl, ciktāl tajā paredzēta obligāta dalība, var tikt pamatots ar būtisku vispārējo interešu iemeslu, proti, ar mērķi nodrošināt vienas sociālā nodrošinājuma jomas finanšu līdzsvaru, un ir atbilstošs šī mērķa īstenošanas nodrošināšanai.

89 Attiecībā uz jautājumu par to, vai šāds tiesiskais regulējums nepārsniedz to, kas ir nepieciešams iecerētā mērķa sasniegšanai, no informācijas Tiesai iesniegtajos lietas materiālos, kā tas jau tika konstatēts šī sprieduma 81. punktā, izriet, ka ar likumu noteiktā sistēma, par ko ir pamata tiesvedība, principā piedāvā minimālo aizsardzību, tādējādi neraugoties uz tajā ietverto dalības pienākumu, pie tās piederošiem uzņēmumiem ir ļauts papildināt šo aizsardzību, iegādājoties papildu apdrošināšanu, pieņemot, ka tāda tirgū ir pieejama. Šis nosacījums ir faktors, kas runā par labu tādas ar likumu noteiktas apdrošināšanas tiesiskās sistēmas, kāda ir pamata tiesvedības pamatā, samērīgumam (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Freskot*, 70. punkts).

90 Turklāt attiecībā uz tādas aizsardzības apjomu, kāds ir paredzēts minētajā sistēmā, nebūtu jāizslēdz, kā to savos apsvērumos apgalvo *MMB*, ka, ja dalības pienākums attiektos tikai uz atsevišķiem pabalstiem, tādiem kā novēršanas pabalsti, kā to *Kattner* hipotētiski norādījis savos apsvērumos, uzņēmumi, piemēram, ar gados jauniem, veseliem darba ņēmējiem, kas veic drošas darbības, meklētu daudz izdevīgākus apdrošināšanas nosacījumus pie privātajiem apdrošinātājiem. Pakāpeniska "labo" risku atmešana atstātu tādām darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācijām kā *MMB* pieaugošu "slikto" risku daļu, tādējādi paaugstinot pabalstu izmaksas, it īpaši uzņēmumiem, kuros bīstamos darbos nodarbināti vecāki cilvēki, kuriem šīs asociācijas nevarētu turpināt piedāvāt pabalstus par pieņemamām izmaksām. It īpaši tā būtu gadījumā, ja, kā pamata tiesvedībā, attiecīgajai ar likumu noteiktai apdrošināšanas sistēmai tiktāl, ciktāl ar to tiek ieviests solidaritātes princips, nav strikti proporcionālas saiknes starp iemaksām un apdrošinātajiem riskiem (skat. pēc analoģijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Albany*, 108. un 109. punkts).

91 Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai ar likumu noteiktai apdrošināšanas sistēmai, kas ir pamata tiesvedības pamatā, piemīt nepieciešamās īpašības nodrošināt sociālā nodrošinājuma līdzsvaru, kas ir šīs sistēmas mērķis, ņemot vērā visus tās izskatāmās tiesvedības faktus, kā arī šī sprieduma 89. un 90. punktā sniegtās norādes.

92 Tādējādi uz otro jautājumu ir jāatbild, ka EKL 49. un 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir pamata tiesvedības pamatā, kurā paredzēts, ka noteiktas darbības jomas un teritorijas uzņēmumiem ir pienākums iestāties tādā organizācijā kā darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija, par ko ir pamata tiesvedība, ar nosacījumu, ka šī sistēma nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu vienas sociālā nodrošinājuma jomas finanšu līdzsvara mērķi, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

93 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) EKL 81. un 82. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda iestāde kā darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija, par kuru ir pamata tiesvedība, kurā ir pienākums iestāties noteiktas darbības jomas un ģeogrāfiskās teritorijas uzņēmumiem apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimību ietvaros, nav uzņēmums šo noteikumu izpratnē, bet pilda pilnībā sociālu funkciju tiktāl, ciktāl šāda organizācija darbojas sistēmā, ar kuru tiek ieviests solidaritātes princips, un šī sistēma ir pakļauta valsts kontrolei, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai;

2) EKL 49. un 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir pamata tiesvedības pamatā, kurā paredzēts, ka noteiktas darbības jomas un teritorijas uzņēmumiem ir pienākums iestāties tādā organizācijā kā darba devēju atbildības apdrošināšanas asociācija, par ko ir pamata tiesvedība, ar nosacījumu, ka šī sistēma nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu vienas sociālā nodrošinājuma jomas finanšu līdzsvara mērķi, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]